

چه‌ند راستتیه‌ک بۆ میژوو

له‌باره‌ی وتاری (نه‌به‌ز گۆران و فۆاد مه‌جید میسری)

نووسینی: هه‌قال ئەحمەد

له‌ کوردستان نیټی رۆژی ۲۰۰۷/۴/۵ دا، کاک جه‌مال حه‌سه‌ن که‌ریم له‌ ژێر ناوی (نه‌به‌ز گۆران و فۆاد مه‌جید میسری) وتاریکی نووسیوو، له‌ وتاره‌که‌دا که‌ دیاره‌ نووسه‌ره‌که‌ی ئاگاداری بارودۆخی ئەده‌بی و روناکییری ئەو سه‌رده‌مه‌یه‌ که‌ باسی ده‌کات، چه‌ند راستی و رووداویکی خستۆته‌ روو که‌ په‌یوه‌ندیان به‌ رۆژانی ره‌شی به‌عه‌سه‌وه‌ هه‌یه‌ به‌ تاییه‌تی سه‌له‌کانی هه‌شتا. دوا‌ی خویندنه‌وه‌ی وتاره‌که‌ هه‌ستم کرد هه‌ندیک له‌و رایانه‌ یان زۆر وردنن یان لاسه‌نگن و روناکی خستنه‌ سه‌ری زیاتریان ده‌وێت. له‌به‌ره‌وه‌ی که‌ منیش وه‌ک ئەو ئاگاداری ئەو رووداوانه‌م و ئەوسا له‌ نزیکه‌وه‌ چاودێریم ده‌کردن، پیم باش بوو بۆ زیاتر روون کردنه‌وه‌و، له‌به‌ره‌وه‌یش که‌ میژووی ئەده‌بیمان به‌ ئاره‌زووی چه‌ند که‌سیک له‌که‌دار نه‌کریت و نه‌شیوینریت، به‌ کورتی باس له‌ هه‌ندیکیان بکه‌م که‌ ئەمه‌یش خزمه‌تیکه‌ به‌ خوینه‌ری کوردو میژووی سه‌رده‌مانیکی تاریکی ئەم وڵاته‌.

کاک جه‌مال له‌ باسی محمه‌د موکریدا به‌ وێژدانه‌وه‌ قسه‌ ده‌کات. بۆ نمونه‌ ده‌لێت: ئایا ده‌کریت موکری بخریته‌ خانه‌ی (قه‌له‌می به‌عه‌سیانه‌وه‌) وه‌ک نه‌به‌ز گۆران له‌ کتیبه‌که‌یدا باسی کردوه‌و ناوی هه‌یناوه‌؟ یان ئەوانه‌ی بۆ قادسیه‌یان نووسیوه‌ هه‌ر ئەوانه‌ن به‌ ته‌نیا هه‌ره‌شه‌یان لیکراوه‌و به‌ زۆر پێیان نووسراوه‌ یان که‌سانی تریش هه‌ن که‌ فشاریان له‌سه‌ربوه‌و نه‌یشیان نووسیوه‌! ئایا حه‌مه‌ سه‌عید حه‌سه‌ن و فۆاد میسری له‌و کتیبه‌دا که‌ له‌سه‌ر شێرکۆ بیکه‌س و هاوڕێکانی نووسیویانه‌، تۆمه‌ته‌کانیان راسته‌ یان ده‌ستی هه‌لبه‌ست و بوختانن؟ بۆ وه‌لامی ئەمانه‌و روونکردنه‌وه‌ی زیاتری بابه‌ته‌کان منیش ده‌لێم: راسته‌ محمه‌د موکری دوا‌ی ته‌سلیم بوونه‌وه‌ی له‌ ئەمنی سلیمانی نزیکه‌ی مانگیک گیرا، له‌وئ داوا‌ی ناوی ئەو نووسه‌رانه‌ی لیکرابوو که‌ له‌ شاردان و هاوکاری یه‌کیه‌تی نووسه‌رانی شاخ ده‌که‌ن و به‌ره‌مه‌یان بۆ ده‌نیرن. موکری خۆراگری کردبوو ناوه‌کانی نه‌درکاندبوو، له‌گه‌ڵ ئەوه‌یشدا که‌ زۆریه‌ی ئەو نووسه‌رانه‌ی ده‌ناسی که‌ په‌یوه‌ندیان به‌ پێشمه‌رگه‌وه‌ هه‌بووه‌، ئەمه‌ خالیکی رووناکه‌ به‌و رۆژانه‌ی ته‌مه‌نی محمه‌د موکریه‌وه‌ که‌ نکولی لێناکریت. پاشانیش به‌ زۆر وتاریکیان بۆ قادسیه‌ پێ نووسی و خرایه‌ ستافی نووسه‌رانی رۆژنامه‌ی ئاسۆوه‌. منیش وه‌ک جه‌مال بروام وایه‌ که‌ نابیت موکری بخریته‌ پال ئەو ناوانه‌ی به‌ ئاره‌زووی خۆیان بۆ قادسیه‌و ئەو رژیمه‌یان نووسیوه‌ پیاواندا هه‌لداون. له‌وه‌یشدا کاک جه‌مال راست ده‌کات که‌ نووسه‌رانی سلیمانی زیاد له‌ هه‌ر شاریکی تر فشاری هه‌ره‌شه‌و گرتنیان له‌سه‌ربوه‌و به‌ ته‌نگیان هه‌یناون. له‌راستیدا ئەو سه‌رده‌مه‌ سلیمانی بیوه‌ مه‌له‌بندی ئەده‌ب و هونه‌ری به‌ره‌نگاری، که‌ به‌ ئاشکرا له‌ نمایشی شانۆو چیروک و شیعردا ده‌رده‌که‌وتن، ده‌زگا سه‌رکوته‌ره‌کان له‌ ریگای چه‌ند به‌عه‌سی و راپۆرت نووسیکی به‌کرێ گیراویانه‌وه‌ له‌و دیارده‌یه‌ به‌ئاگا بوون. له‌باره‌ی ئەوه‌وه‌ که‌ ئەوانه‌ی بۆ قادسیه‌یان نووسیوه‌ ته‌نیا ئەو نووسه‌رانه‌ بوون که‌ له‌لایه‌ن ده‌زگا ئەمنیه‌کانه‌وه‌ بانگ کراون و فشاریان خراوه‌ته‌ سه‌ر، ئەمه‌یان وا نییه‌. چونکه‌ بێجگه‌

لهوانیش نووسهرو هونهرمهندی تر داوایان لیکراوه و ترسیان خراوته بهر، بهلام نهچونهته ژیر
ئهو باره قورسهو نهیاننوسیوه. من دهتوانم له کاتی پیویستدا چهند ناویک لهو نووسهره به
ههلوئیستانه بهینم که بهرگهیان گرتوووه خویمان بهدهستهوه نهداوه.

دهربارهی ئهو نامیلکهیهی که به قسهی کاک جهمال حهمه سهعید حهسن و فواد میسری له دژی
شیرکو بیکهس و هاوړیکانی نووسیویانه، دهبیته ئهو راستیه بلین که لهو نووسراوهدا زور
بوختان و تومهتباری تیا کراوه، کویرانهو بی هیچ بهلگهیهک تاوانی نارها دراوته پال کهسانیک
که ههرکهسیکی به ویزدان دهزانیته هوانه راست نین. بو نمونه باسی رهووف بیگهردیان کردوه
گوایا دهرسی کوردی به ئهمنی عهرهه و توه. بیگومان ئهمه درویهکی شاخداره، چونکه ئهو
کهسانهی له نزیکهوه ئهو نووسهریان ناسیبیت دهزانن چ به ههلوئیستی نیشتمانپهروهی و چ به
چیرۆکهکانی بهردهوام دژی دهسهلاتی بهعس بوه، لهسهه ئهو ههلوئیستانهی زورجار ههپرهشهی
لیکراوهو گیراوه، تهناهت خودی بهپروهبهری ئهوسای ئهمن به رهمری نووسهراهی موعارهزهی
داناوه (لهو بهلگهوه وهسیقانهی ئهمن که دواي راپههین کهوتنه دست خهکی و پاشان ههنديکیان
کهوتنه لای نهوشیروان مستهفا ئهو راستیانه دهسهلمینن) بهداخهوه ئهم قهوانه جاریکی تر
لهلایهه حهمه سهعید حهسهنهوه له نامیلکهی (ههلهبجه غهزهیه) لیدراوتهوه که ئهویش بهشیکه
لهو بی ویزدانیانهی حهمه سهعید حهسن که بهرانبهه زور قهلهمی تر که نامهسوولانه کردویهتی.
لهبارهی ئهوهی شیرکو بیکهس دهستی کردبیته ملی نوینهری بهعس و وینهی لهگهلهدا گرتبیت،
ئهمهیش ههر له درو گهرهکانه، چونکه شیرکو چ وه ههلوئیست و چ وهک شیعر ههمیشه لهبهرهی
گهلهدا خوئی دوزیوهتهوهو شیعری بو پیشمهههگه شوپرش و توه، گومان کردن ئاسانه، بهلام
سهلماندنی گومان و کردنی به حهقیقهت گرانهو لهسهروی ههموو شتیکهوه ویزدان و جوامیری
دهویت. ئهو میژوانه دوور نین و شایهت زورن، ئهو بهلگانهیش که له راپههین و له دوايیدا
بهردهست کهوتون زور رووناکی دهخهنه سهه راستیهکان، بیگومان کهسانی دهروون نهخوش و
قهلهم دوپراو زور ههولی دروست کردنی ئهو گومانانهیان بو کهسانی به ههلوئیست داوه، تهنیا بو
شاردنهوهی ههلوئیست و ناپاکی خویمان نهک بو خزمهتی ئهدهه و ئایندهی نهتهوهکهمان، هیوادارم
ئهم چهند سهرنجه بچووکه تهواوکهریکی نیجایی بیت بو وتارهکهی کاک جهمال حهسن کهریم.